

Mudroňoviny

Základná škola Mudroňova

Šk. rok 2018/2019, Ročník X., Číslo 1

**Zábavné okienko
pre malých aj veľkých**

Urob si sám

Vianočná guľa oblečená do ponožky

Svet okolo nás

Naše (vaše) akcie

Zimné kinohity

**Najkrajšie vianočné
trhy v Európe**

EDITORIÁL

Dostáva sa vám do rúk zimné číslo jubilejného desiateho ročníka našich Mudroňovín, v ktorom opäť nájdete zaujímavé články opisujúce akcie nás všetkých, či tajničky, ale i návod na výrobu vianočnej ozdoby. Zimné číslo býva už tradične predzvesťou jedného z najkrajších období roka, akým sú Vianoce. Pokojne sa usadte a čítaním nasledujúcich riadkov o tomto čarovnom období roka sa ponorte do jeho nezameniteľnej atmosféry.

Vaša redakcia Mudroňovín

Vianoce sú vo viacerých krajinách úplne bežným sviatkom ale aj tak sa na nich všetci veľmi tešíme. Každé malé dieťa ale aj dospelý. Každý čaká na ten moment keď byt alebo dom začne voňať škoricou, medovníčkami, badiánom, klinčekmi či Vianočnou jedličkou. A keď si spoločne celá rodina sadá k vyzdobenému stolu ku kapustnici a keď kapor pláva vo vani alebo už je na tanieri. Potom si celá rodina sadne do izby a čaká na jemnučké zazvonenie zvončeka na znamenie že darčeky sú už poukladané pod ozdobeným, vysvieteným stromčekom. Je to určite aj pre vás úžasný pocit. A rozbaľovanie darčiekov je ako zlatý klíнец programu. Vianočné farby ako napríklad červená či zlatá sú tak isto veľmi pekné a originálne, keď uvidíte kombináciu zelená, červená a biela možno si tiež spomeniete na Vianoce. Všetky tie farby pripomínajú Vianoce (teda aspoň podľa mňa). Červená ako Santova čiapka či sane ktoré ťahá veľa, veľa sobov, zelená ako voňajúca jedlička a biela ako snehová perina alebo snehuliakove snehové, guľaté bruško.

Laura Hamajová 4.C

OBSAH

NAŠE AKCIE	2
NAŠA TVORBA	
Nezbedná mačka	7
Zmätený Santa	8
KINOHITY	9
TÉMA	
Najkrajšie vianočné trhy	11
SVET OKOLO NÁS	
Vesmír	13
Zaujímavosti vesmíru	14
Vesmírna stanica - ISS	15
JURSKÝ PARK NA ZEMI	16
ČAROVNÁ VAREŠKA	17
UROB SI SÁM	19
HERBOLÓGIA	21
ZOO OKIENKO	22
ZÁBAVNÉ OKIENKO	
Rozprávka	23
Sudoku	27
Omaľovanka	28
AJ pre malých aj veľkých	29

Mudroňoviny

Redakčná rada:

Lucia Poláková, lucia.polakova@mudronka.sk, Silvia Bogárová, silvia.bogarova@mudronka.sk, Richard Savčinský, richard.savcinsky@mudronka.sk

Redaktori:

Laura Hamajová 4.C, Laura Hrivnáková 4.C, Lucia Martanovičová 4.C, Peter Janiček 4.C, Barbora Gawargy 4.C, Sebastián Chren 3.C, Šimon Nižnánsky 4.C, Adela Pomykaczová 4.C, Natália Papulová 4.B, Nelka Orlíková 4.B,

Pasovačka prvákov

V utorok 9.10.2018 sa na našej škole uskutočnila veľká udalosť, pasovačka prvákov.

K žiakom sa najprv prihovorili ich starší spolužiaci z 5.C triedy a po zložení sľubu, že sa budú učiť a správať sa tak, ako sa na správneho školáka patrí, prišlo na rad samotné pasovanie. Nášmu p. riaditeľovi pomohol pán starosta Starého Mesta R. Števcík, ktorý odovzdal deťom na pamiatku krásne knižky.

Potom žiaci každej triedy predviedli, čo sa už stihli s pani učiteľkami za tých pár týždňov naučiť. No, a keď už bolo po všetkom, deti si pochutili na sladkej odmene.

Halloween v 3.A

Posledný školský deň pred jesennými prázdninami sme si v 3. A triede spravili netradičné halloweenske vyučovanie. Do školy sme prišli v rôznych strašidelných maskách, nalíčení. Samozrejme sme sa v tento deň aj učili. Časť sme venovali aj spoločnej zábave, ochutnávke halloweenskych jedál.

Zdroj: Archív ZŠ

Tekvicová záhrada

Vo štvrtok večer pred jesennými prázdninami zo školského plota žiarilo vyše 140 párov svetielkujúcich očí. Boli to svetielka z umelecky vyrezaných tekvic. Spoločne ich vyrezali naši rodičia so svojimi deťmi. Tekvice boli také nápadité a zaujímavé, že autá na ulici zastavovali a svetelnú reťaz z tekvic si ľudia fotografovali.

Lampiónový sprievod

V stredu 14.11. sa o 17:00 hod vydal zo školy lampiónový sprievod k Pomníku padlým v 1. svetovej vojne na Murmanskej výšine.

Pri pomníku sme na počesť 100. výročia ukončenia vojny zapálili sviečky. Po návrate nás na školskom dvore čakala krásna Ohňová show.

Ďakujeme za príjemný zážitok všetkým zúčastneným.

Literárna exkurzia do Modry

My, žiaci 8.A a 8.B, sme sa s našimi učiteľkami Gregovou a Strečanskou dňa 19.9. zúčastnili literárnej exkurzie o Ľudovítovi Štúrovi v Modre.

Navštívili sme múzeum v dome, v ktorom zomrel a pamätnú izbu. Mali sme tam výklad o tom, ako študoval, ako sa dostal do funkcie učiteľa, akú podobu slovenčiny uzákonil a nakoniec ako skončil. Na cintoríne sme videli jeho hrob a sochu nad náhrobným kameňom „Slovenská jar“. Zašli sme aj na miesto, kde sa nešťastnou náhodou postrelil do ľavého bedra. Zaujalo nás napríklad, že

- Štúr sa nikdy neoženil, ale naplno sa venoval štúdiu a politike. Keď išiel na svadbu svojho kamaráta, povedal vraj, že nejde na svadbu ale na pohreb.
- Na mieste jeho postrelenia je na kameňoch vytesaná myšlienka, ktorú povedal ako mladý študent: „Bílá snad si byla, když modrou teď se nazýváš, černou, zdá se mi, než slouti mi ještě budeš.“
- Pochádzal z učiteľskej rodiny.
- Po jeho bratovi žijú ešte niektorí jeho potomkovia.

Napísali žiaci: Jakub B., Nina N., Lenka R., Nina P.

Literárno-dejepisná exkurzia v Nitre

Dňa 11.10. sme sa my, žiaci 6.A a 6.B a pani učiteľky Ivičová a Zacharčoková, zúčastnili literárno-dejepisnej exkurzie v Nitre.

Dňa 11.10. sme sa my, žiaci 6.A a 6.B a pani učiteľky Ivičová a Zacharčoková, zúčastnili literárno-dejepisnej exkurzie v Nitre.

Boli sme na prehliadke Nitrianskeho hradu s výkladom lektora,

okrem zaujímavých informácií sme si spravili aj krásne fotky a videli z veže hradu nádherný výhľad na celú Nitru. Navštívili sme katedrálu sv. Emeráma, diecézne múzeum a kazematy.

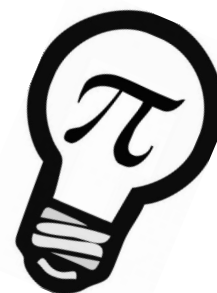

Z hradu sme išli na stretnutie do Starého divadla, kde nás čakal inscenovaný workshop, ktorého súčasťou bola prezentácia obdobia Veľkej Moravy a Cyrilo-metodskej misie, nielenže sme sa dozvedeli dôležité informácie, ale mohli sme sa dotknúť predmetov a dokonca si vyskúšať oblečenie a brnenie toho obdobia.

Zdroj: Archív ZŠ

Naše akcie

Jesenný Matboj 2018

Dňa 19.10. a 9.11. 2018 sa v Univerzitnom pastoračnom centre v Mlynskej doline uskutočnila súťaž JESENNÝ MATBOJ pre 5. až 9. ročník.

Súťaž prebieha prezenčnou formou počas celého dopoludnia. Úlohou družstiev je zvoliť čo najlepší postup v organizovanej hre, ktorý závisí od strategických a logických schopností, ale aj od počtu vyriešených príkladov, za ktoré získava družstvo ťahy v tejto hre. Vyhrať môže teda aj družstvo, ktoré nevyrátalo najväčší počet príkladov, ak sa mu podarí spraviť lepšie ťahy a rozhodnutia v hre. Úlohy v Matboji sú školského typu, ale aj netradičné, vyžadujúce tvorivý prístup alebo obyčajný "sedliacky rozum".

Z našej školy nás veľmi úspešne reprezentovalo družstvo ôsmakov zložený Nina Petrikovičová, Dominik Marko, Alexander Fleischmann, Richard Marko, ktorí získali **3. miesto**. Získali medaily, diplomy a vstup do Escape Room.

V súťaži nás reprezentovali družstvá:

5.ročník: Lucia Šimová, Naďa Henčeková, Patrik Schmuck, Michael Polák

6.ročník. Lucia Forischová, Timur Kopas, Šimon Hudec, Marek Rázus

7.ročník: Alexandra Schmucková, Lucia Baďurová. Erik Terényi, Filip Zábrazný

9.ročník: Ela Pláteníková, Simona Mikulášová, Laura Baranyaiová, Marcel Heidinger

Všetkým ďakujeme za úspešnú reprezentáciu školy.

Vianočné dielničky

Základná škola Mudroňova

Vás srdečne pozýva na 10.ročník charitatívnej akcie Vianočné dielničky,

ktoré sa uskutočnia dňa 8. decembra 2018 od 9,00 hod. do 13,00 hod. (posledný vstup)

na prvom poschodí v triedach prvého stupňa.

Cena dielničky je 1€, 2€

Čaká Vás množstvo dielničiek, vianočná atmosféra a sviatočná nálada.

Tešíme sa na vás!

Pozvaní sú všetci

Máte radi príbehy?

Veríme, že áno. Vybrali sme pre vás pekné príbehy napísané perom našich vašich šikovných spolužiakov. Prvý príbeh je o nezbednej mačičke Nezbedke, ktorý napísala Nelka Orlíková zo 4.B a druhý príbeh je vianočný o malom vianočnom probléme Santa Clausa a jeho škriatkov, ktorý napísali spolužiacky Laura Hamajová a Laura Hrivnáková zo 4.C.

Nezbedná mačka

Kde bolo tam bolo žila v lese jedna nezbedná mačka. Volala sa Nezbedka. Nezbedkina mamina jej povedala:

- Nezbedka zostaň tu! Ja idem nájsť potravu.
- Dobre mami, zostanem tu nemusíš sa báť. Povedala Nezbedka.

Keď Nezbedkina mamina odišla, Nezbedka si zbalila veci a išla do sveta.

Nezbedka sa zrazu ocitla v meste.

Išla do obchodu, ktorý sa vraj volá H&M. Do obchodu vošiel človek.

Nezbedka to využila a vošla tiež.

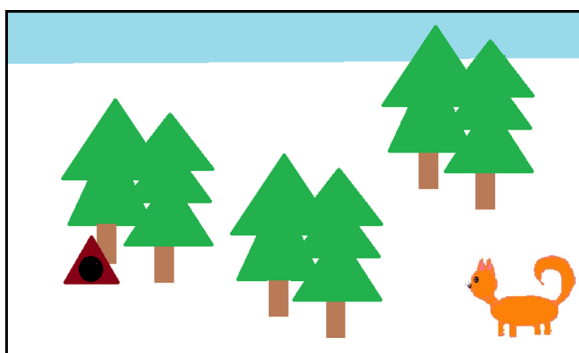
Ako prvé uvidela šaty.

Vrhla sa na ne a hneď ich roztrhala.

Ako videla prichádzať nahnevane predavačky, začala utekať k otvorenému oknu, kde omylom chvostom zhodila vázu, ktorá sa rozbila.

Z obchodu utekala rovno do školy.

Schovala sa do 4.B triedy. Žiaci sa učili o galaxii. Nezbedka dobre počúvala, aby sa niečo nové naučila a porozprávala o tom mamine. Po skončení hodiny Nezbedka išla za chlapcom, ktorý mal v rucksaku nezjedenu desiatu s tuniakom. Nezbedka veľmi ľúbila tuniaka. Chlapec mal vonku hokejový zápas a Nezbedka to rýchlo využila. Keď sa nikto nepozeral zjedla mu desiatu potom sa už ponáhľala za svojou maminou.

Keď prišla do lesa, kde bývali, vošla do domčeka, kde ju čakala mama.

Nezbedkina mamina sa pýta: - Kde si bola ?

Nezbedka hovorí : - Išla som na výlet.

Nezbedkina mamina nahnevane: -Mala si zostať doma !

A keďže sa ti, chválabožu, nič nestalo, nebudem sa veľmi hnevať. Tak mi aspoň povedz čo si zažila...

Koniec príbehu o Nezbedke.

Zmätený Santa

„Ach!“ Počuli ste to? To bol Santa. „Ach! Za dva týždne sú Vianoce a stále máme pokazený stroj na darčeky!“

Hovorí Santa škriatkovi Vianočkovi. „Nebojte sa pane, to stihneme.“ „Ako to chcete všetko stihnúť, tých darčkov sú milióny.“ Povedal Santa. „To sa však nemôže stať aby deti nedostali darček na Vianoce. Veď by boli strašne smutné.“ Santa je tiež strašne zarmútený. „Hm...“ Prisvedčil škriatok Vianočko. „Pôjdem povedať škriatkom opravárom, aby ten stroj prezreli ešte raz.“ Škriatok sa snaží Santu upokojiť. „Ale deti sa už strašne tešia na Vianoce. Vymýšľali všelijaké veci ale nepodarilo sa im opraviť stroj. Prešli už dva dni a Santa stále uvažuje ako opraviť stroj. „Alebo žeby sme objednali nový stroj na darčeky...“ Uvažuje Santa. Ale Vianočko rýchlo skríkne: „Nie, kým ho vyrobia... To bude trvať ďalšie tri mesiace.“ Je jeden deň pred Vianocami a všetci sú v rozpakoch. Práve montujú posledného robota. „Všetci pozooooor!“ skríkol Vianočko. Montujú pravú ruku a jedna súčiastka odletela až na druhú stranu miestnosti k pokazenému stroju. „Idem pre ňu!“ Vianočko sa rozbehol za odletenou súčiastkou. Keď sa po ňu zohýbal, niečo malé si všimol. „Čo to je?“ Vianočko strčil ruku do malého otvoru a našiel malý lieskový oriešok. „Ešte niečo cítim! A mám ťa!“ A čo máš?“ Pýta sa Santa. „Veverička!!! Už viem prečo ten stroj nefungoval!“ Skríkne Vianočko. „Tak, a máme záhadu vyriešenú!“ Santa poíde k Vianočkovi a začne ho chváliť. „Výborne Vianočko. A Vianoce sa môžu začať!!!“

Koniec

Čo dobrého nás čaká v kinách? Pozrite sa ...

ASTERIX A TAJOMSTVO ČAROVNÉHO NÁPOJA

Premiéra: 20. 12. 2018

Ďalšie dobrodružstvo veselej dvojice Asterixa a Obelixa.

Príbeh z prostredia svojráznej Galskej dediny sa točí okolo ich čarovného nápoja. Ten účinkuje tak, že kto ho vypije tak sa stane nadpozemsky silný. A vďaka tejto sile, odoláva dedina neustálym útokom Rimanov. Starý a popletený druid Panoramix, ktorý ako jediný vie tento nápoj pripraviť, však jedného dňa spadne pri zbere imela zo stromu. Pri páde si nielenže zlomí nohu, ale si aj uvedomí, že ak sa s ním niečo stane, tak budúcnosť Galov je ohrozená. Preto sa rozhodne odovzdať tajomstvo čarovného nápoja niekomu mladšiemu. Pri hľadaní toho správneho druida si vezme na pomoc dvoch „osvedčených“ hrdinov z dediny – Asterixa a Obelixa. A dobrodružná cesta za budúcim nositeľom tajomstva čarovného nápoja môže začať...

Zdroj: www.cine-max.sk

SNEHOVÁ KRÁĽOVNÁ: KRAJINA ZRKADIEL

Premiéra: 27. 12. 2018

V ďalšom pokračovaní populárnej animovanej série sa stretne svet kúziel a kúzelníkov s kráľom Haraldom, ktorý sa rozhodne zbaviť svet všetkej mágie a kúziel. Dokáže mu v tom niekto zabrániť? Našťastie je tu odvážna Gerda a po jej boku prekvapivo aj Snehová kráľovná, s ktorou Gerda doteraz nemala najlepšie skúsenosti.

Vo svojom novom dobrodružstve sa Gerda bude opäť môcť spoľahnúť na pomoc trollov a ich kráľa Arroga a tiež aj na

Zdroj: www.cinemart.sk

VIANOCE A SPOL.

Premiéra: 13. 12. 2018

Čo sa stane, keď tesne pred Štedrým večerom príde Santa naraz o škriatkov pripravujúcich darčeky? Všetci totiž naraz záhadne ochorejú. Je to totálna katastrofa, ktorú musí Santa zachrániť neplánovaným výletom pre lieky až na zem, kde na neho číhajú nečakané prekážky, hlavne v podobe nič nechápajúcich ľudí.

Zdroj: www.cine-max.sk

RR

Najkrajšie vianočné trhy

Vianočné trhy sú pre obyvateľov miest tradičnou kultúrnou udalosťou, ktorá patrí každoročne k predvianočnému obdobiu. Je to miesto, kde v kruhu priateľov i rodiny nasávame predvianočnú náladu a kde si pochutíme na tradičných jedlách.

Najtradičnejšie vianočné trhy

Drážďany - Nemecko

Tradičná hudba, ohromné osvetlenie námestia a neodolateľná vôňa vareného vína priamo v srdci nemeckých Drážďan. Ide o najstaršie a najväčšie vianočné trhy v Nemecku s tradíciou, ktorá siaha až do roku 1434!

Trhy s najkrajšou výzdobou

Štrasburg - Francúzsko

Hlavné mesto Vianoc. Tak výsostne sa nechajú prezývať vianočné trhy v Štrasburgu. Niečo na tom bude. Údajne najlepšiu atmosféru tu ale zažijete až v noci. Vtedy tu hrá živá hudba, miestne páriky sa korčuľujú na ľadovej ploche a na všetkých vykúka obrovský vianočný stromček vetra a morských vlň.

Štokholm - Švédsko

Jediné svojho druhu a zároveň najväčšie múzeum pod holým nebom v Európe. Prezentuje tradičnú škandinávsku kultúru na maličkom ostrove Djurgården v centre Štokholmu. Ak chcete skúsiť niečo menej tradičné z nášho pohľadu, určite zvoľte Škandináviu.

Praha - Česká republika

Vianočné trhy v Prahe majú úžasnú atmosféru. Kto tam bol, ten vie, o čom je reč. Už len prechádzka po malebných pražských uličkách v čase adventu je niečo výnimočné. Nechýba skvelé jedlo a pitie.

Najfarebnejší vianočný trh

Dánsko - Kodaň

Druhý počas celého roka. Na Vianoce ale ožíva ešte viac a vďaka unikátnemu osvetleniu, severským ornamentom najstarší zábavný park v Európe je nádherné miesto a výborným jedlom vám ponúkne skutočne výnimočný zážitok.

Vesmír

Vesmír, inak nazývaný kozmos je súhrnné označenie všetkej hmoty, energie a časopriestoru, ktorý ho obsahuje. Zahŕňa teda hviezdy, planéty, galaxie, medzigalaktický priestor, temnú hmotu a ďalšie.

Galaxie

Keď sa pozeráme na Mliečnu cestu ďalekohľadom, vidíme veľa husto nakopených malých hviezd. Mliečna dráha(naša Galaxia), je obrovská sústava hviezd a ďalších vesmírnych telies(napr. planéty), ktorých pôvod je pravdepodobne rovnaký. Patria do nej všetky hviezdy, ktoré vidíme na oblohe voľným okom alebo ďalekohľadom, ale aj ďalšie vesmírne objekty, ktoré nevidíme ako hviezdy. Celková hmotnosť Mliečnej dráhy je podľa súčasných odhadov 400 miliárd krát väčšia ako hmotnosť Slnka. Jej vek je asi okolo 8 až 12 miliárd rokov. spojením odдыхu a zábavy.

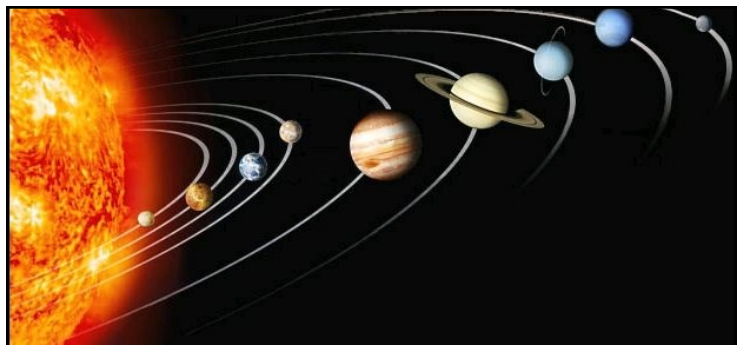

Súhvezdia

Súhvezdia nie sú ozajstným zoskupením hviezd vo vesmíre. Obrazec súhvezdia vzniká ako obrys náhodnej polohy rôzne vzdialených hviezd na oblohe. Výnimkou sú hviezdy Veľkého voza, ktoré tvoria sústavu hviezd - hviezdokopu, vzdialenú od nás 80 svetelných rokov.

Slnko

Slnko je jednou z milióna hviezd. Je to hviezda, ktorá je k nám najbližšie a tvorí stred Slnčnej sústavy. Povrchová teplota Slnka je okolo 6 000 °C. To je takmer päťdesiatnásobok teploty ohňa! Slnčné škvrny sú oblasti s relatívne nižšou teplotou, zatiaľ čo slnečné erupcie × sú horúcejšie. Slnko je tak ťažké, že obsahuje 99,86 percenta všetkej hmoty slnečnej sústavy a váži toľko, ako 332 950 Zemegúl'. Keď porovnáš slnko s ostatnými hviezdami je nadpriemerná hviezda. Niektorý trpaslíci, ako napríklad Sírius B a Wolf 359, sú podobné ako Slnko. Obrie hviezdy(ako Delta a Orionis) môžu byť 10 až 50 krát väčšie. Obrovitánsky Antares má priemer 300 krát väčší ako Slnko a pár hviezd je ešte väčších.

Zaujímavosti o vesmíre

Veľkolepá zrážka

Galaxia, ktorej sme súčasťou – Mliečna cesta sa v budúcnosti dostane do kolízie s galaxiou Andromeda, ktorá našu galaxiu pohltí. Obe galaxie sú dnes od seba vzdialené asi 2,5 milióna svetelných rokov, no približujú sa rýchlosťou vyše 400 000 kilometrov za hodinu. Týmto tempom k zrážke dôjde o 4 - 5 miliárd rokov. Ak by si bol náhodou v tom čase nažive, bol by si svedkom úžasného vesmírneho divadla.

Gravitačné vlny

Bol to jeden z najväčších objavov minulého roka, ktorý potvrdil štandardný model vesmíru predložený Albertom Einsteinom. V podstate sa jedná o vlny šíriace sa časopriestorom rýchlosťou svetla tak, ako by sa šírili vlny na jazere. Tieto vlny v podstate spôsobujú nepatrné sťahovanie a roztáhovanie časopriestoru.

Rozpínanie vesmíru

Počiatok vesmíru sa podľa teórie veľkého tresku datuje asi 13,7 miliardy rokov do minulosti. Odvtedy sa vesmír z nekonečne malého priestoru neustále rozpína. Posledné merania dokonca poukazujú, že posledných 5 miliárd rokov sa rozpínanie zrýchľuje a dokonca sa rozpína rýchlejšie ako je rýchlosť svetla. Kvôli tomu nie sme schopní pozorovať tie najvzdialenejšie časti vesmíru - svetlo, ktoré odtiaľ pochádza, k nám totiž nikdy nedorazí.

Zánik vesmíru, ako ho poznáme my

Existuje množstvo teórií hovoriacich o konci vesmíru ako takého. Vychádzajúc však z teórie expanzie, najpravdepodobnejšia príčina zániku vesmíru by mala byť tzv. tepelná smrť. Vďaka expanzii sa totiž znižuje jeho hustota, vytváranie nových hviezd by sa malo zastaviť a postupne by sa teplota vesmíru priblížila k absolútnej nule. Akákoľvek aktivita vedúca k entropii (molekulárnej neusporiadanosti) by sa tak kvôli nedostatku energie zastavila a z vesmíru by sa stala akási „studená polievka“. Iná teória naopak hovorí, že ak vesmír dosiahne rovnovážny stav medzi expanziou a vnútornou

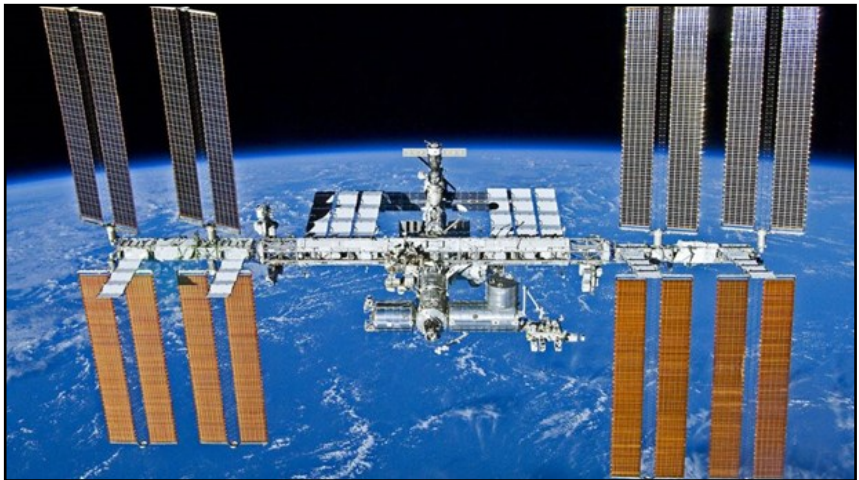

hustotou, začne sa zmršťovať, až napokon dosiahne stav známy ako gravitačná singularita - nekonečná hustota v nekonečne malom priestore.

Vesmírna stanica ISS

Medzinárodná vesmírna stanica (angl. International Space Station, skrátene ISS)

Je trvalo obývaná vesmírna stanica. Skladá sa z viacerých modulov. Jej výstavba začala vypustením prvého modulu Zarja 20. novembra 1998. Prvá stála posádka na ňu vstúpila 2. novembra 2000 a odvtedy sa približne každých 6 mesiacov posádka menia. Od tohto dátumu je stále obývaná aspoň dvojčlennou posádkou. Kozmonauti musia vedieť anglicky

a rusky. Od r. 2010 drží rekord v dĺžke súvislého obývania telesa vo vesmíre človekom, ktorý do tej doby držala kozmická stanica Mir (3634 dní). Spolupráca na stanici je dohodnutá do roku 2024. ISS je spoločný projekt piatich kozmických agentúr pri účasti 11 štátov: Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Holandsko, Nórsko, Španielsko, Švédsko, Švajčiarsko a Veľká Británia.

ISS slúži ako výskumné stredisko s mikrogravitáciou a vesmírnym prostredím, v ktorom posádka vykonáva experimenty z biológie, fyziky, astronómie a iných oblastí. Stanica je pripravená na testovanie vybavenia a vesmírnych plavidiel potrebných pre misie na Mesiac a Mars.

Vesmírna stanica je na obežnej dráhe okolo Zeme vo výške okolo 410 km. Tento typ dráhy sa zvyčajne nazýva nízka obežná dráha. Vďaka tomu, že sa pohybuje priemernou rýchlosťou 27 720 km/h obehne Zem raz za 92 minút, čo je cca 15,54 krát za jeden deň. Na orbite ju udržiavajú manévry pomocou motorov modulu Zvezda alebo práve prítomných kozmických lodí. V súčasnosti predstavuje najväčšie umelé teleso na obežnej dráhe viditeľné voľným okom.

Dopravu na stanicu a späť až do ukončenia ich prevádzky zabezpečovali hlavne americké raketoplány, ruské transportné pilotované kozmické lode Sojuz a automatické nákladné kozmické lode Progress. Následkom havárie Columbie bola ďalšia výstavba obmedzená a plánovaná konfigurácia stanice sa mierne pozmenila. Od r. 2012 sa do procesu dopravy materiálu a zásob zapojila aj súkromná spoločnosť SpaceX prostredníctvom lode Dragon.

Peter Janiček 4.C

UPLAND MOA

Upland moa bol vták ktorý žil na Novom Zélande kým nedopadol na Zem meteorit a vyhynul spolu s dinosaurmi. Upland moa bol obrovský, človek bol vysoký ako jeho noha. Bol to ako keby nejaký polo dinosaur. Jedného dňa sa horolezci vybrali na Nový Zéland, vošli do jaskyne v ktorej kedysi žil, ale oni o tom nevedeli, keď vošli do jaskyne a chvíľu pátrali našli jeho nohu s kožou aj s pazúrmí. O vtákovi upland moa sa nevie či bol bylinožravec alebo mäsožravec, ale predpokladá sa že bol bylinožravec. Že vraj jedol listy stromov. Keď si zadáte do Googlu jeho názov a pozriete si obrázky možno tam uvidíte zmenšenú kosťu nemyslíte si že je naozajstná upland moa bol naozaj obrovský, máte to znázornené dole na obrázku. Samozrejme vtedy ľudia nežili, ale bolo to nakreslené preto aby ľudia vedeli ako Upland moa bol oproti človeku obrovský. Našlo sa aj veľa jeho kostí.

Čarovná vareška

S blížiacimi sa sviatkami, sme sa rozhodli, priniest' vám netradičné recepty na vianočné koláče či sladké pochúťky. Inšpirovali sme sa inými krajinami, v ktorých tieto pochúťky počas sviatkov nesmú chýbať.

Zavítajte spolu s nami do Ruska a Austrálie.

Prajeme vám dobrú chuť!

Ruský vianočný koláč

CESTO: 400g múky, 125g cukor krupica, 1ČL mletej škorice, 2,5dcl jedlého oleja, 1 vajce, štipka soli

PLNKA: 200g mletého maku, 200g mletých vlašských orechov, 200g sušených marhúľ, 200g sušených sliviek, 100g hrozienok, 125ml smotany, 3 vajcia, 1 žltok, 75g hnedého cukru, 3PL medu, 1ČL mletej škorice, 2PL mlieka, práškový cukor na poprášenie

POSTUP: Prísady na cesto spolu dôkladne vymiesime, zabalíme do fólie a necháme stáť v chladničke 30 minút.

Sušené marhule, slivky a hrozienka namočíme do teplej vody na 20 minút, vyberieme a nakrájame nožom na menšie kúsky. Mak zabaríme horúcim mliekom a necháme vychladnúť. Vajcia, cukor a med vyšľaháme do peny. Penu zmiešame s vychladnutým makom, pridáme sušené ovocie, orechy a škoricu. Jemne premiešame.

Cesto rozdelíme na tri diely. Prvým dielom vystelieme dno formy, druhým vystelieme okraj formy. Do vnútra koláča nalejeme plnku a vyrovnáme do roviny.

Zo zostávajúceho cesta vykrojíme hviezdy a uložíme ich opatrne na plnku tak, aby sa zľahka dotýkali cípmi. Zmesou zo žltka a mlieka potrieme hviezdy. Rúru predhrejeme na 170 – 180°C a koláč pečieme cca 45 minút. Po vychladnutí posypeme práškovým cukrom.

Vianočné ruže

Veľmi jednoduchý recept, na ktorý potrebujeme len:

250 g lístkového cesta

200 ml vody

3 červené jablká

3 PL kryštálového a práškového cukru na poprášenie

POSTUP: Lístkové cesto dáme rozmraziť. Medzitým si pripravíme jablká. Nakrájame ich na štvrtiny a odstránime zvyšky jadrovníka. Jablká následne nakrájame na 2mm tenké plátky.

V panvici privedieme do varu 200ml vody, pridáme cukor, počkáme, kým sa rozpustí a opatrne ponoríme do vody plátky jablák. Varíme 2-3 minúty, kým nebudú plátky ohybné. Opatrne scedíme vodu a plátky necháme vychladnúť.

Rozmrazené lístkové cesto vyvaľkáme na tenko (max 2mm) a nakrájame na prúžky 3 cm široké a 25 – 30 cm dlhé. Na prúžky ukladáme plátky jablák tak, ako vidíme na obrázku. Mali by jednu tretinou vyčnievať nad okraj prúžku cesta.

Starostlivo prúžky zrolujeme „do slimáka“. Musíme si počínať opatrne, aby nám jablká nevypadli a nelámali sa. Ruže ukladáme na pekáč, vystlatý papierom na pečenie.

Pečieme v rúre pri 200°C dovtedy, kým sa ruže „nerozvijú“ a vrchná časť nezchodne (cca 25-30 min). Vytiahneme z rúry a necháme úplne vychladnúť. Nakoniec posypeme jemne práškovým cukrom. Vianočné ruže sú hotové.

Vianočné gule z ponožíek

Vianočné upratovanie, vianočné varenie, vianočné pečenie a nielen to nás čaká tesne pred najkrajšími sviatkami v roku.

Čo keby sme si toto všetko ešte okorenili výrobou netradičných vianočných ozdôbok? Čo tak vianočné gule oblečené do ponožíek?

Sú nezvyčajné, originálne, v severskom štýle a vďaka použitým materiálom extra útulne pôsobiace. Nerozbižete ich ani vy a dokonca ani zvedaví domáci miláčikovia.

<https://www.kreativita.info/ponozkove-ozdoby-na-vianoce/>

Na výrobu vianočných gulí z ponožíek budeme potrebovať:

- polystyrénové gule,
- nožnice,
- ponožky s vianočnými vzormi,
- ihlu a niť,
- ozdobnú mašľu,
- stuhu alebo šnúрку na zavesenie

Zdroj: www.marrietta.ru

1. Z ponožky odstrihneme špičku a časť od päty smerom nahor – alebo tú časť, kde ponožka objíma členok. Podstatné je, aby išlo o relatívne rovný štvorec.

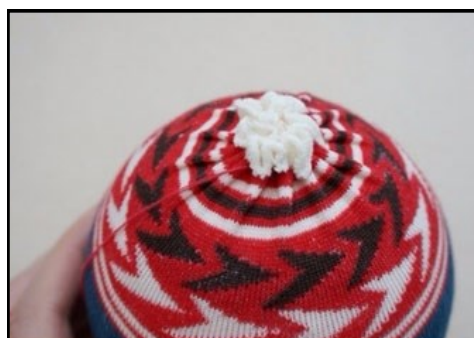

2. Jeden koniec ponožkového „tunela“ na rubovej strane prešijeme jednoduchým stehom a keď ju prešijeme po celom obvode, silno ju zatiahneme, zaviažeme uzlík a ponožku prevrátíme.

3. Z polystyrénovej gule vydlabeme kúsok polystyrénu tak, aby sa do vzniknutej jamky pohodlne zmestila zošitá časť ponožky z predchádzajúceho kroku. To bude tvoriť spodnú časť vianočnej gule.

4. Guľu oblečieme do ponožky a hore ju zošíjeme. Prišijeme na ňu aj ozdobnú mašľu a stuhu alebo šnúрку na zavesenie. A dekorácia je hotová!

Extra tip

Namiesto polystyrénových guľí môžete použiť aj staršie plastové, ktoré sú ošúchané, poškriabané, opadali z nich glitry alebo sa inak poškodili. Recyklované sú najlepšie!

Zdroj: www.marrietta.ru

Levandul'a

Levandul'a je rozvetvený poloker, dorastá do výšky 90 cm a je charakteristická svojimi malými a aromatickými kvetmi, vyznačujúcimi sa bledomodrou až fialovou farbou. Existuje viac ako 30 druhov tohto aromatického polokru, ale medzi najznámejšie v našich podmienkach patrí levandul'a úzkostlivá nazývaná i lekárska a levandul'a španielska. Levandul'u si môžete vypestovať i zo semienka alebo si rovno zaobstarat' niekoľkokocentimetrové priesady. Taktiež je možné ju rozmnožiť pomocou odrezkov.

CHOROBY

Usychajúca levandul'a - Tento častý problém je väčšinou spôsobený nesprávnou starostlivosťou o kvet. Môže to byť nevhodným typom pôdy, taktiež mohlo prísť k preliatiu levandule, čo je viac pravdepodobné.

Škrvny na listoch - Najčastejšie sa vyskytujúcim problémom sú práve škvrny na listoch. Je to vyvolané hubou *Septoria lavandulae* a prejavuje sa to suchými škvrnami na listoch, ktoré postupne odumierajú.

POZNÁVAJÚCE OTÁZKY NA ZÁVER

Ako sa volajú choroby levandule?

Usychajúca levandul'a , Škrvny na listoch

Môžeme rozmnožiť levandul'u pomocou odrezkov ?

Áno

Do koľko cm dorastá levandul'a?

90

Koľko druhov levandule existuje?

Viac než 30

Líška polárna

Líška polárna je psovité šelma.

Žije v severných častiach Európy, Ázie a Ameriky. Jej srst' je v zime hustá a dlhá, bielej alebo sivo-bielej farby. Letná srst' je krátka a menej riedka, sivej alebo čiernej farby. V zime jej snehobiela srst' slúži ako dokonalé ochranné sfarbenie. V lete srst' zhnedne alebo zosivie, aby sa líška ľahšie skryla medzi kameňmi a rastlinami. S letom líšky menia svoje životné územie. Na jar a v lete sa rozmnožujú. Samica je ťarchavá 49 – 56 dní. Vo vrhu je okolo 3 – 12 mláďat, ale to je veľmi vzácne. Leto trávajú v tundre a na zimu sa sťahujú na ľadové polia. Potrava líšky polárnej je predovšetkým tvorená z vtákov, drobných hlodavcov a vyberania vtáčích hniezd, príživuje sa aj na zvyškoch koristi ľadových medveďov.

Dĺžka tela: cca 60 cm

Dĺžka chvosta: cca 40 cm

Výška: cca 30 cm

Hmotnosť: 4,5 – 8 kg

Polárne líšky žijú v trvalých pároch. V tomto období obývajú líšky podzemné brlohy: ich nory zo 4 až 13 východmi tvoria labyrint o ploche 30 m².

Kováčová dcéra

Žil raz chudobný kováč, taký chudobný, akého viac na svete nebolo. I kladivo mal iba z dreva. A čože kováč s dreveným kladivom môže zarobiť?

Ale aj keby bol veľa zarobil, málo by mu bolo ostávalo, lebo toľko mal detí, že ani porátať ich nevedel. Keď u neho tri pecne na kúsky rozkrájali, ešte sa poslednému smidka nedostala. Napokon niežeby bolo v dome troch pecňov, ba nenašiel sa ani jeden, nuž chudobný kováč nemohol sa na hladné deti dívať.

Pobral sa do hory, a veru si tak povedal, že sa tam zmárni.

Vybral si v hore mocnú haluz, vyhodil na haluz povraz, a či veríte, či nie, chcel sa obesiť.

Už si i povraz na hrdlo zakladal, len tu kde sa vezme, tam sa vezme, naraz len stojí vedľa neho čierna pani. Taká čierna, akoby ju priam z tmavej noci vykrojil.

Čo tu robíš, biedny človek, keď ani nevidíš, ani nepočuješ, lebo si nepobadal, že som k tebe prišla.

Ja už ani vidieť, ani počuť nič nechcem, – hovorí chudobný kováč, – lebo čo som dosiaľ počul i videl, nič dobré to nebolo.

Ale sa na mrzkú vec chystáš, a to ti netreba! Len sa ty vráť domov, a ak nenakrmiš všetky deti, nakrmiš aspoň polovicu. I to bude niečo.

Tak ho čierna pani odhovárala, až ho celkom odhovorila, a potom zmizla. Kováč zvliekol povraz, prešiel kus hory, no žiaľ mu nedal pokoja.

Hútal, ako hútal, lebo mu prišlo na um, že i tak by si poradiť nevedel, ktorú polovicu z detí by mal nakrmiť a ktorú nie, nuž zasa sa poobzeral, kde by bola mocná haluz.

Ale keď povraz vyhodil na haluz, kde sa vzala, tu sa vzala, čierna pani zasa tam stála.

Čo to robíš, biedny človek, keď ani pamäti nemáš, lebo si už všetko zabudol, čo som ti vpravela!

Aj som zabudol, aj som nezabudol, ale bolo by mi ešte horšie, keby som musel jedným dávať, druhým nedávať. Radšej sa mi ani žiť nechce!

Ale sa na mrzkú vec chystáš, a to ti netreba! Keby si sa domov vrátil, aspoň jedno dieťa by si vychoval, nuž i to by za niečo stálo.

Tak mu povedala, ani neustala, pokým ho neprehovorila, a keď zavliekol povraz, už jej tam nebolo.

Kováč zasa prešiel kus hory, lenže žiaľ mu nedal pokoja. Hútal, ako hútal, lebo mu prišlo na um, že si všetky deti rovnako má rád a to jedno by ani za svet vybrať nevedel, nuž zasa sa poobzeral, kde by bola mocná haluz.

Ale keď povraz vyhodil na haluz, čierna pani sa mu hneď prihovárala.

Čo to robíš, biedny človek, keď ti to robiť netreba! Dám ti bohatstva, koľko len chceš, ak mi sľúbiš dať, o čom doma nevieš!

Kováč sa zamyslel, či by mohol mať doma také čosi, o čom by nevedel, ale všetky kúty doma dobre poznal, nuž si pomyslel: iste to bude iba pletka, čo si čierna pani žiada. Viacej ani nerozmýšľal, sľúbil, čo sľúbil, ľahko sa mu sľubovalo, a čierna pani hneď mu nasypala plnú kapsu zlata.

Tu máš, čo som ti sľúbila, a po to, čo si mi ty sľúbil, prídem si o sedem rokov. Sotva to povedala, zmizla, akoby jej nebolo bývalo.

Zábavné okienko

Chudobný kováč sa vytešene poberal domov. Len sa mu cesta dlhá zdala, čo sa nemohol dočkať, aby všetkých svojich potešil. Doma hneď vysypal bohatstvo na stôl a všetci ho obskočili, tak sa radovali. Kováčova žena utekala jediva nakúpiť, deti na to čakali, jedli, jedli, pokým len vládali, a potom si pochvaľovali.

Jedli sme, jedli a ešte jest' budeme!

Lenže keď bolo po hostine, naraz len kováčova žena povie mužovi:

A my sme ťa čakali doma s takou radosťou, o akej svet ešte nechyroval. Lebo za ten čas, čo ťa nebolo, narodila sa nám dcéra a vlasy má ako zlato a na čele zlatú hviezdu.

Ej, o tom som nevedel! – povedal kováč a hneď mu prišlo na um, čo sľúbil v hore čiernej panej. Vyrozprával žene, ako k bohatstvu prišiel, nabadákal sa dosť, ale čo v hore sľúbil, to odvolať nemohol. Či tak bolo, či onak, darmo mali zlatovlasú dcéru, tá už ich nebola.

No pritom ju pekne opatrovali, radi ju mali, Zlatovláskou ju volali. Len im vždy bolo ľúto, keď pred nikým nemohli povedať, či je Zlatovláska naozaj ich, alebo nie.

Na siedmy rok, len čo sa hodina i minútka minula, zahurtoval čierny koč pod kováčovým oblokom a vystúpila z neho čierna pani.

Sedem rokov som čakala a prišla som si teraz po svoje.

Veru i po svoje, i po naše, – hovorí kováč, – nič ti zatajiť nemôžem, ale keby si nám Zlatovlásku nechala, nebolo by nám smutno, ako nám bude.

Ako sme sa dohovorili, tak musí byť," – povedala čierna pani, ani sa dlho nebavila, Zlatovlásku si vzala a posadila do koča.

Leteli na čiernom koči pustými poľami, hustými horami, až sa napokon v krásnom zámku zastavili. Čierna pani voviedla Zlatovlásku do zámku, povodila ju po deväťdesiatich deviatich izbách, až jej povedala

Ty tu budeš prebývať, dievka moja. Deväťdesiatdeväť izieb mi budeš opatrovať, po všetkých sa môžeš prechádzať, a ktorá sa ti najväčšmi zapáči, tam budeš bývať. Aleže do tej izby ani len nenakukni, lebo zle pochodíš! O sedem rokov prídem ťa pozrieť a do tých čias dobre sa tu mávaj!

Ako to vyriekla, už aj zmizla a celých sedem rokov sa ani raz neukázala. Zlatovláska za celých sedem rokov pokojne bývala v zámku. Prechádzala sa po deväťdesiatich deviatich izbách, vymetala, zametala, všetko pekne oriadila a do tej izby ani len nenakukla, i keď jej zavše ani spať nedalo pri premýšľaní, čo by v tej izbe mohlo byť.

Keď sedem rokov prešlo, vrátila sa čierna pani a hneď sa dozvedala.

No, či si do tej poslednej izby naozaj ani nenazrela?

Ani som nenazrela, ani som sa k nej nepriblížila, – odpovedala Zlatovláska. Čierna pani bola spokojná, lebo i tak vedela, že Zlatovláska poslednú izbu nevidela, aj sa hneď začala zasa poberať a že sa vraj vráti iba vtedy, keď sa nových sedem rokov pominie.

Aj sa míňal rok za rokom, Zlatovláska chodila po deväťdesiatich deviatich izbách, o všetky sa starala, v každej trochu bývala. Keď sa už míňa i posledný rok, naraz len počuje, že v tej poslednej izbe muzika vyhráva. Vyskočila, načúvala a muzika len raz krajšie hrala, ani čo by Zlatovlásku volala, vyvolávala. A ako sa stalo, ako nie, Zlatovláska sa ani nezdržala, stisla kľučku, a už bola dnu.

V izbe za stolom sedeli dvanásť zakliati mládenci, ani nevraveli, ani sa nehýbali, ako keby z kameňa boli.

... POKRAČOVANIE NABUDÚCE

Precvičme si rozmýšľanie

Sudoku

Ako lúštiť číselné sudoku

Vyplňte mriežku tak, aby každý stĺpec, riadok i štvorec s rozmermi 3x3 políčka obsahoval čísla od 1 do 9. Čísla sa nesmú opakovať. Matematiku netreba, hru vylúštite iba logickou úvahou.

Ako lúštiť sudoku s geometrickými útvarmi

Vyplňte mriežku tak, aby každý stĺpec, riadok i štvorec s rozmermi 2x3 (prípadne 3x3) políčka obsahoval 6 rôznych geometrických útvarov. Útvary sa nesmú opakovať. Matematiku netreba, hru vylúštite iba logickou úvahou.

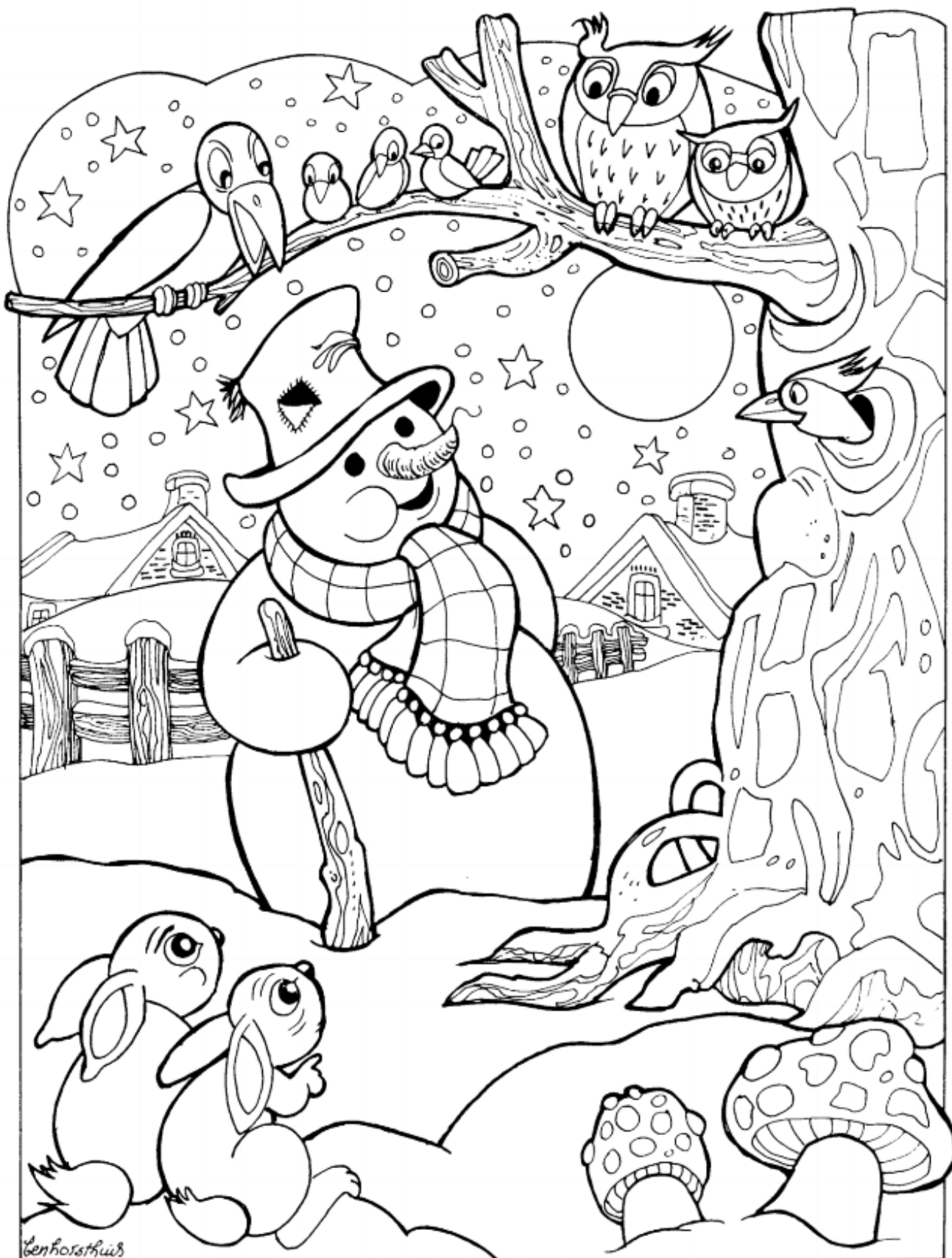
	4		7		1			
8		7		4		6		
	5				9			
		2				8		
	8		5	7	2		6	
		5				1		
			8				5	
		1		6		4		9
			9		3		7	

	9	2				8	7	
6			4	7				2
3			5	2				9
	7	1				5	2	
	4	6				9	8	
7			1	5				4
2			8	3				7
	5	4				2	3	

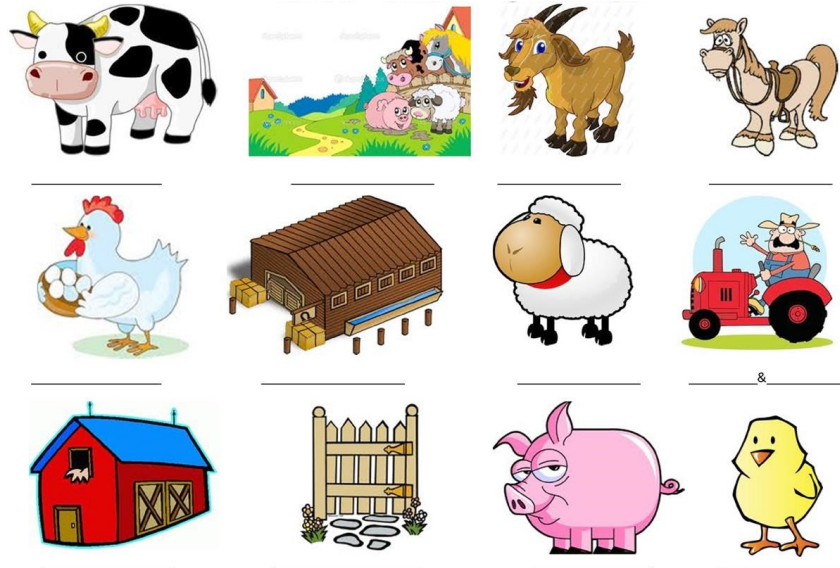
								
								
								
								
								
								
								
								
								

OMALOVANKA PRE NAJMEŠŤI

Genhorsthuis

Zábavné anglické okienko

Zdroj: www.google.sk

pig	stable	goat	tractor	chick	sheep	horse
farmer	gate	chicken	farm	cow	barn	

ISLCollective.com

1. Cat 2. Cow 3. Duck 4. Chicken
 5. Goat 6. Rooster 7. Turkey 8. Horse
 9. Pig 10. Dog 11. Sheep

Answer: COUNTRYSIDE

ŽOLÍK

Prečítajte si podmienky jeho používania!

I. stupeň

1. Ak si kúpiš náš časopis, máš k nemu aj jedného žolíka!
2. Za polrok môžeš použiť maximálne dva žolíky, ktoré budú mať vytlačený dátum platnosti. Po prekročení platnosti je žolík neplatný!
3. Ak si sa práve nepripravoval na vyučovaciu hodinu a učiteľ ťa vyvolá odpovedať, odovzdáš mu žolík, zbavíš sa odpovede, ale tento žolík je už potom neplatný!
4. Žolíka môžeš využiť na všetkých hodinách!
5. Ak sa ti stratí alebo si ho zabudol doma, učiteľ nie je za žolíka zodpovedný!
6. Nemôžeš použiť žolíka počas odpovede. Ak začneš hovoriť, budeš oznámkovaný!
7. Žolík platí aj na zabudnutú domácu úlohu.
8. Žolík neplatí na písomné práce!

P.uč.Rebrová

ANJ: všetko, okrem písomky

P.uč.Hlaváčiková

FYZ: všetko, okrem písomky

P.uč.Durná

M: domáca úloha

P.uč.Zacharčoková

AJ: domáca úloha

SJL: ústna odpoveď, domáca úloha

II. stupeň

P.uč.Strečanská

Chémia: len pri ústnej odpovedi

MAT: na jednu nesprávnu domácu úlohu alebo zabudnutý pracovný list, či zabudnuté rýsovacie potreby

P.uč.Križanová

NEJ: ústna odpoveď

P.uč.Šimová

MAT: na jednu nespravenú domácu úlohu alebo zabudnutý pracovný list, či zabudnuté rýsovacie potreby

INF: zabudnutý zošit alebo USB kľúč

P.uč.Gregová

LIT: ústna odpoveď

P.uč.Maťátko

DEJ: projekt

ANJ: domáca úloha

P.uč.Labaničová

GEO: ústna odpoveď

P.uč.Prieložná

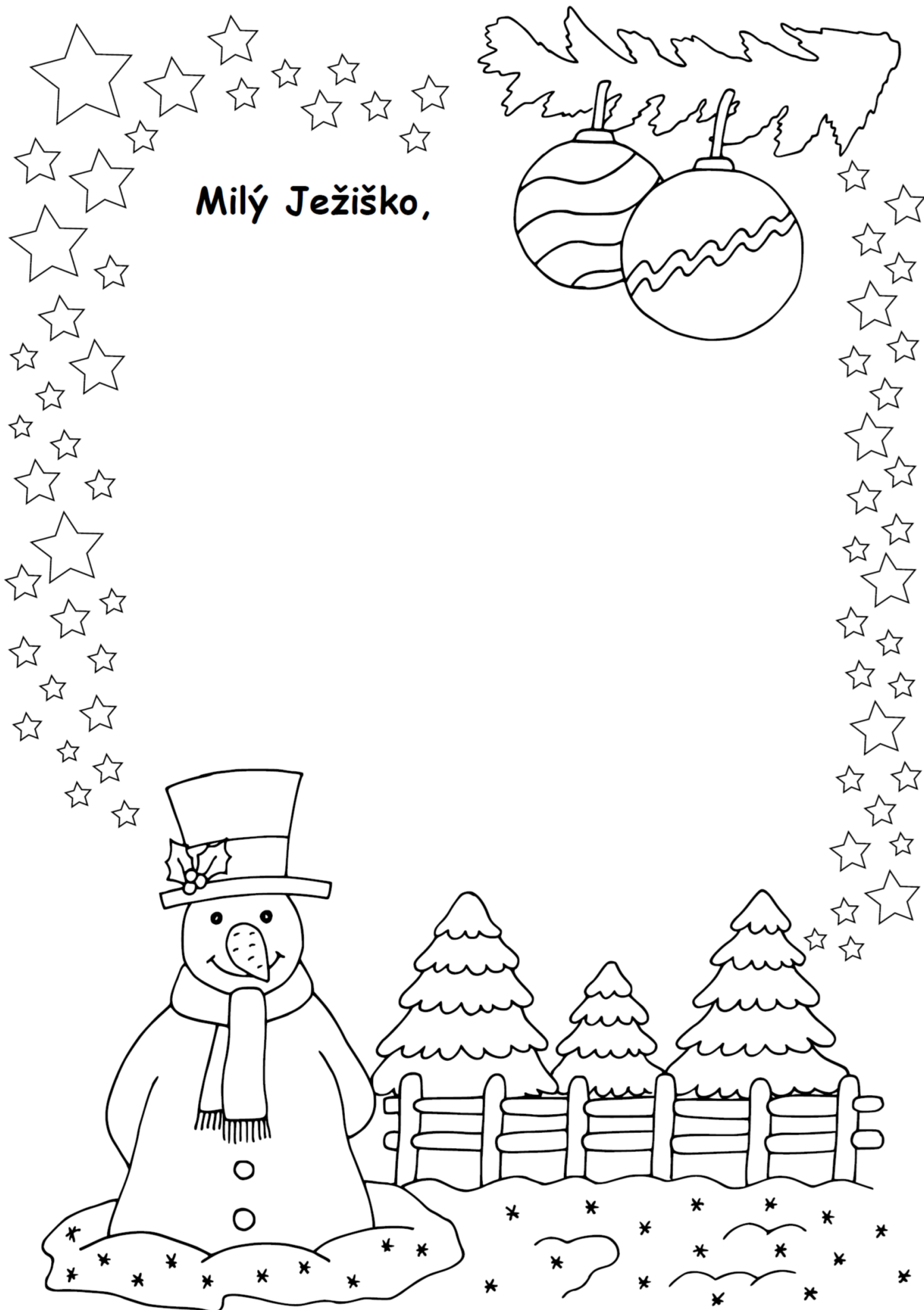
ANJ: ústna odpoveď

Platnosť Žolíka
od februára 2019
do júna 2019

Vyfarbi a vypiš list Ježíškovi

Milý Ježíško,

Nech sú pre vás tieto sviatky
žiarivé a radostné.

Nech všetky vaše želania a sny
stanú sa skutočnosťou
a nech vás pocit radosti
naplní počas celého roka.

kolektív ZŠ Mudroňova

